

Module 8: Thư viện số và Lưu trữ truy cập mở

Bài 1. Thư viện số là gì?

Thư viện số là gì?

- Theo Witten và Bainbridge (2003), một thư viện số không thực sự là một “thư viện số hoá ... Các thư viện số được hiểu là các cách thức mới trong xử lý tri thức: bảo tồn, thu thập, tổ chức, truyền bá và truy cập nó- không có nghĩa là dẹp bỏ các thư viện hiện có và tập hợp chúng lại trong môi trường điện tử.” Họ định nghĩa thư viện số như một kho thông tin có tổ chức, kho vật thể số tập trung gồm các văn bản, tài liệu nghe, nhìn cùng với các phương pháp truy cập, tra cứu, lựa chọn, tổ chức và duy trì kho tài liệu.”

Thư viện số là gì?

- Peter Noerr (1998) định nghĩa thư viện số là một thư viện “lưu trữ tài liệu trong hệ thống máy tính dưới dạng cho phép tài liệu được sử dụng (ví dụ: nâng cao khả năng tra cứu) và chuyển đi (ví dụ: tệp âm thanh cho máy tính) theo cách mà phiên bản truyền thống của tài liệu không thể làm được”.

Thư viện số là gì?

- “Thư viện số là những tổ chức cung cấp các nguồn lực gồm cả cán bộ chuyên môn để lựa chọn, xây dựng, truy cập tri thức, giải thích, phân phát, bảo tồn tính toàn vẹn và đảm bảo tính bền vững vượt thời gian của các kho tài liệu số, do đó chúng luôn sẵn sàng đáp ứng nhu cầu sử dụng của một cộng đồng cụ thể hoặc của một nhóm cộng đồng”

Liên đoàn Thư viện Số

“Một định nghĩa có thể chấp nhận về thư viện số.” <http://www.diglib.org/about/dldefinition.htm>

Thư viện ảo là gì?

- Các thư viện mà bản thân chúng không chứa nội dung nhưng cung cấp một cổng tới nội dung dưới dạng điện tử ở một nơi nào đó.
- Một số tác giả coi thư viện ảo cũng như thư viện số

Vai trò của thư viện số

- Thư viện số cung cấp:
 - Tăng cường truy cập: máy tìm tin và hỗ trợ giải thích thuật ngữ miễn phí; đường dẫn siêu văn bản
 - Thu hút ngày càng nhiều độc giả
 - Nâng cao khả năng tra cứu-cung cấp thông tin kịp thời
 - Nâng cao công tác bảo tồn và lưu trữ
 - Kích thích tạo ra tri thức mới
 - Hội tụ công nghệ, thông tin, hoạt động và phương pháp
 - Khả năng tưởng tượng

Hoạt động 1.1 Truy cập các Web site dưới đây để có thêm các định nghĩa

- Donald J. Waters (1998). What are digital libraries? *CLIR Issues*, Number 4, July/August.
<http://www.clir.org/pubs/issues/issues04.html#dlf>
- Gary Cleveland (1998). Digital libraries: Definitions, issues, and challenges. *UDT Occasional Paper* Number 8.
<http://www.ifla.org/VI/5/op/udtop8/udtop8.htm>
- Candy Schwartz. *Digital Library Definitions*
<http://web.simmons.edu/~schwartz/462-defs.html>

Mục đích của thư viện số

- Mục đích của thư viện không thay đổi - chuyển đúng thông tin tới đúng người và đúng thời điểm.

Các yếu tố phải cân nhắc khi xây dựng thư viện số

- Mục đích
- Người dùng hoặc đối tượng độc giả hướng tới
- Các loại vốn tài liệu, dạng thức format và các chủ đề
- Các dịch vụ cung cấp (gồm tìm kiếm và tra cứu tài liệu)
- Công nghệ (các tiêu chuẩn quy định và lắp đặt các hệ thống bảo mật)
- Chi phí
- Các khả năng lựa chọn
- Quyền sở hữu trí tuệ và bản quyền

Trách nhiệm khi xây dựng thư viện số

- Trong: Quản lý tri thức của tổ chức
 - Kiểm kê
 - Các chuẩn và nguyên tắc phân loại
 - Siêu dữ liệu
 - Bản quyền
- Ngoài: đảm bảo thư viện thu hút độc giả vì thư viện xây dựng là dành cho độc giả
 - Marketing và khuyến khích trưng
 - Các dịch vụ

Hoạt động 1.2

- Các Web site tham khảo về thư viện số.
<http://www.clir.org/pubs/issues/issues04.html#dlf>
- <http://www.ifla.org/VI/5/op/udtop8.htm>
- <http://web.simmons.edu/~schwartz/462-defs.html>

Sáng kiến thư viện số

- Các kết quả nghiên cứu thường đến từ các học viện, khu vực thương mại và khu vực chính phủ. Các sáng kiến số có thể tìm tại:
 - http://cise.nsf.gov/iis/dli_home.html
 - <http://www.nsf.gov/pubs/1998/nsf9863.htm>
 - <http://dli.grainger.uiuc.edu/national.htm>

Ví dụ thư viện số trên mạng

- Bách khoa toàn thư về nghệ thuật (Artcyclopedia)
<http://www.artcyclopedia.com>
- Merlot at <http://www.merlot.org/Home.po>
- Thư viện Khoa học và Y học HighWire (HighWire Library of the Sciences and Medicine)
<http://highwire.stanford.edu>
- Thư viện số Khoa học Quốc gia (National Science Digital Library) <http://nsdl.org/render.userLayoutRootNode.uP>

Bách khoa toàn thư về nghệ thuật <http://www.artcyclopedia.com>

- *Artcyclopedia* <http://www.artcyclopedia.com/>
- Công t^oi bảo t^ong-mỹ thuật có chất lượng, bản gốc điêu khắc và hội hoạ. Mọi nội dung có thể xem trực tuyến.
- Web site cung cấp các tìm kiếm theo tên nghệ sĩ, tiêu đề, viện bảo t^ong, phong trào, hoàn cảnh và quốc tịch. Kết quả tìm kiếm đưa người thăm tới các web site của các bảo t^ong để xem các tác phẩm nghệ thuật.
- Cung cấp thông tin nghệ thuật thế giới.

Bách khoa toàn thư nghệ thuật <http://www.artcyclopedia.com>

ARTCYCLOPEDIA

- [Top 30 Artists](#)
- [Articles](#)
- [Art News](#)
- [Art Museums Worldwide](#)
- [Masterpieces](#)
- [Links](#)
- [About Us](#)
- [Advertise](#)

Other Resources:

- [ActualSize](#)
- [August 23 in Art History](#)
- [deviantART](#)
- [Glossaries](#)
- [Posters](#)
- [Bestselling Art Books](#)
- [Artist Values](#)

ARTCYCLOPEDIA
is the guide to great art on the Internet

▶ **8,407 artists** listed
▶ **2,278 art sites** indexed
▶ access to **180,000** works of art (est.)

Search Artcyclopedia:

enter artist name

enter words in title

enter name or location

Artcyclopedia's new online forum: [ArtConversation](#)

MasterScans: The Very Best Art Images Online

[Art News from Around the World:](#)

Browse artists by...

Name	Medium	Subject	Nationality	Women Artists
Art Movements				
Abstract Expressionism				Mannerism
Academic Art				Minimalism
The American Scene				Les Nabis
Art Deco				Neoclassicism
Art Nouveau				Neo-Plasticism
Arte Povera				Op Art
The Arts & Crafts Movement				Orientalism
The Ashcan School				Photorealism
The Barbizon School				Pointillism
Baroque Art				Pop Art
Bauhaus				Post-Impressionism
Byzantine Art				Precisionism
Camden Town Group				The Pre-Raphaelites
Classicism				Realism
Contemporary Realism				Regionalism
Cubism				
Dada				The Renaissance
Der Blaue Reiter				• Early Renaissance
Die Brücke				• High Renaissance
Die Neue Sachlichkeit				• Mannerism
Expressionism				• Northern Renaissance
Fauvism				
Fantasy Art				The Rococo Style
Futurism				Romanticism
Golden Age of Illustration				The Sensation Show
Gothic Art				Social Realism
The Group Of Seven				Surrealism
The Harlem Renaissance				Symbolism

Merlot <http://www.merlot.org/Home.po>

- **Merlot** là một địa chỉ tuyệt vời để bắt đầu khám phá các thư viện số trong lĩnh vực giáo dục. Đây là một thư viện lớn, được thẩm định miễn phí trước, giới thiệu các công cụ và thiết bị giảng dạy được tổ chức theo môn học.
- Web site tập trung vào 14 lĩnh vực sau: sinh học, thương mại, hoá học, xây dựng, y tế, lịch sử, công nghệ thông tin, toán học, âm nhạc, vật lý, tâm lý học, giáo dục giảng viên, giảng dạy và công nghệ, và các ngôn ngữ trên thế giới.

Merlot <http://www.merlot.org/Home.po>

MERLOT
Multimedia Educational Resource for Learning and Online Teaching

Search Materials: **GO**
advanced search | search more digital libraries

Home | Communities | Learning Materials | Member Directory | My Profile | About Us

Take A Tour of the new MERLOT

Browse the Collection

- Arts
- Business
- Education
- Humanities
- Mathematics and Statistics
- Science and Technology
- Social Sciences

[View category index](#)

What's New in MERLOT

News & Announcements

14801 materials,
141 recently added *
36693 members,
940 recently joined *
[Show more](#)
* in the last 30 days

Welcome to MERLOT
Puting Educational Innovations Into Practice
Find peer reviewed online teaching and learning materials. Share advice and expertise about education with expert colleagues. Be recognized for your contributions to quality education.

Visit a Discipline Community
Find discipline expertise and online curricula to help you advance your career.

- Biology
- Business
- Chemistry
- Engineering
- Health Sciences
- History
- Information Technology
- Mathematics
- Music
- Physics
- Psychology
- Statistics
- Teacher Education
- Teaching and Technology
- World Languages

Exploring MERLOT

- Learning Materials**
Browse peer reviewed online learning materials in your discipline.
- Colleagues**
Find expert colleagues in your discipline.
- Personal Collections**
View personal collections from people in your discipline.
- Assignments**
Get assignments you can use with your students.
- Guest Experts**
Find guest experts in the Virtual Speakers Bureau.

Log In

Username: [Forgot username?](#)

Password: [Forgot password?](#)

Remember Me **Log In**

Become a Member today! Membership is FREE

Participate

As a Member you can:

- Contribute learning materials
- Create a personal collection
- Develop a personal profile
- Share your online expertise
- Receive peer recognition

Become a Campus, System, Corporate or Institutional Partner

MERLOT
International Conference
August 8-11, 2006 • Ottawa, Ontario

MERLOT
Journal of Online Learning and Teaching

home | communities | learning materials | member directory | my profile | about us

Internet

HighWire Thư viện Khoa học và Y học (Library of the Sciences and Medicine) [http:// highwire.stanford.edu/](http://highwire.stanford.edu/)

- Nằm tại trường Đại học Stanford, web site này cho phép truy cập toàn văn các bài tạp chí về khoa học xã hội, y học, vật lý, sinh học.
- Nhiều tạp chí miễn phí, hoặc miễn phí các số trước.
- Mặt khác, hệ thống cho phép truy cập miễn phí nếu cơ quan người dùng đặt mua dài hạn một tạp chí.
- Web site cung cấp nhiều dịch vụ cho các nhà nghiên cứu.

HighWire Thư viện Khoa học và Y học (Library of the Sciences and Medicine) <http://highwire.stanford.edu/>

HighWire Press STANFORD UNIVERSITY

Home My HighWire Alerts Search Browse For Institutions For Publishers

What is HighWire Press?
A division of the Stanford University Libraries, HighWire Press hosts the largest repository of free, full-text, peer-reviewed content, with [968 journals](#) and [1,394,860 free, full-text articles](#) online. With our partner publishers we produce 71 of the 200 most-frequently-cited journals. [About our new site!](#)

Customize My HighWire
Email:
Password:
[Forgot password?](#) Remember me:
[Get a free account](#)

Search All fields are optional ([other tips](#)) [More search options...](#)

Anywhere in Text: any all phrase
e.g. Smith, JS; Jones, D

Authors:

Citation: Year Vol Page

Articles: HighWire-hosted only From [My Favorite Journals](#) only (sign in) All (including PubMed) Reviews only

Dates: Jan 1844 through Aug 2006

Browse

Journals by alphabet **Articles by topic** **by publisher** **by other list**

A B C D E F G H I J K L M
N O P Q R S T U V W X Y Z [all](#)

[privacy policy](#) | [partners/suppliers](#) | [link to us](#) | [about us](#) | [contact us](#) | [help](#)

© 1995 by the Board of Trustees of the Leland Stanford Junior University.
HighWire Press is a registered trademark.

Error on page. Internet

Thư viện số Khoa học Quốc gia (National Science Digital Library) [http:// nsdl.org/render.userLayoutRootNode.uP](http://nsdl.org/render.userLayoutRootNode.uP)

- NSDL là thư viện số của Quỹ Khoa học Quốc gia.
- Hữu ích trong cả giáo dục và nghiên cứu, thư viện có các đường kết nối tới các thư viện số khác, trong đó có những thư viện rất lớn,
- Nó cũng là nguồn cung cấp thông tin về xây dựng kế hoạch các thư viện số.

Thư viện số Khoa học Quốc gia (National Science Digital Library) [http:// nsdl.org/render.userLayoutRootNode.uP](http://nsdl.org/render.userLayoutRootNode.uP)

NSDL - The National Science Digital Library - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

NSDL
THE NATIONAL SCIENCE DIGITAL LIBRARY

EXPLORE SHARE LEARN CREATE

NSDL Home Larger Type

Home

Search Options

Browse

Resources For

- K12 Teachers
- Librarians
- NSDL Community
- University Faculty
- First Time Users

News

- New in NSDL
- Newsfeeds
- Press

Publications

- Whiteboard Report
- Annual Report
- Newsletter Sign Up

About NSDL

SEARCH THE NATIONAL SCIENCE DIGITAL LIBRARY

NSDL is the Nation's online library for education and research in [Science](#), [Technology](#), [Engineering](#), and [Mathematics](#).

New in the Library

[Odyssey Magazine](#)

Odyssey Magazine is a science magazine for young explorers--children ages 10-16--who are looking for online science adventures. Features include cutting edge earth and space science activities, [StarGazing with PBS television show host Jack Horkheimer](#), contests, teachers' guides, science articles and more--great for classroom use.

[Read More](#)
[View Highlight Archives](#)

Getting Started great science resources
Get the FREE NSDL Toolbar!

Funded By
The National Science Foundation

Internet

PBS <http://www.pbs.org/science/>

- Xem các ví dụ về kết hợp: giới thiệu và tìm kiếm, các nguồn hỗn hợp từ các phương tiện truyền thông khác nhau và các mục tiêu kết hợp giữa giáo dục và thương mại

PBS <http://www.pbs.org/science/>

The screenshot shows the PBS Science & Nature website interface. At the top, there is a banner for "A CEMETERY SPECIAL" with a description: "A fascinating journey takes you to the hallowed ground of cemeteries around the world!" and a "SHOP PBS" logo. Below the banner is a navigation bar with links for "PBS HOME", "PROGRAMS A-Z", "TV SCHEDULES", "SUPPORT PBS", "SHOP PBS", and "SEARCH". A search box is present next to the "SEARCH" link. The main content area is titled "ONGOING SERIES" and "SCIENCE & NATURE Be more INSPIRED". It features several sections: "NATURE" (8:00pm Sundays), "NOVA" (8:00pm Tuesdays), and "SCIENTIFIC AMERICAN FRONTIERS" (8:00pm Tuesdays). There are also "FEATURED SITES" such as "Earth & Habitat", "Jean-Michel Cousteau: Ocean Adventures", "Nature: Under Antarctic Ice", and "NOVA: Newton's Dark Secrets". A "Sponsored Links" section is visible on the right, including "eBook for PBS Kids" and "Fun Science". A "SHOP" section is also present at the bottom right.

Tổng kết

- Nói chung, thư viện số là tập hợp các vật thể số có tổ chức
- “Các thư viện số tồn tại đa dạng với những chức năng, ưu tiên và mục tiêu khác nhau” (Greenstein and Thorin, 2002)
- Các thư viện số ở quanh ta. Chúng không phải là những tổ chức tĩnh. Chúng không ngừng phát triển đúng như những gì Raganathan đã viết trong “five laws of library science.” (Năm quy luật của khoa của khoa học thư viện)

Tài liệu đọc thêm

- UNESCO/IFLA Directory of digitized collections (UNESCO Memory of the World): (<http://www.unesco.org/webworld/digicol/>)
- Bibliotheca Universalis: Dự án hợp tác giữa 13 thư viện quốc gia Châu Âu với mục đích sắp xếp “các tác phẩm lớn của di sản văn hoá và khoa học thế giới gồm các văn bản, hình ảnh và âm thanh.”
<http://www.bl.uk/gabriel/bibliotheca-universalis/en/bibliothe>